

Dansk PEN. Bestyrelsens skriftlige beretning til den ordinære generalforsamling onsdag den 19. marts 2025

Præsidentens indledende bemærkninger

På museet Storm i 'Den censurerede udstilling om censur' har man indtil for nylig kunnet se billedet af en elefant og et æsel i snak med hinanden. Lad mig indlede med den satiriske tegning, fordi den illustrerer en ny tid for alle i og uden for PEN. Elefanten med stødtænder bærer en uniform med republikanske farver, fin jakke, hvid skjorte, rødt slips, mens æslet står og ser mere forpjusket ud som en demokrat. Begge har snablen eller mulen dybt begravet i hver deres mobiltelefon med video-appen TikTok åben. Elefanten siger: "Vi kan ikke bare forbyde TikTok fuldstændigt. Vi må prøve at få millioner af børn til selv at ville forlade den platform." – Og æslet svarer forundret ved at spørge til elefantens strategi: "Så altså, at få deres forældre til at joine TikTok så det ikke længere er cool, *det* er din plan?"

I den aktuelle politiske virkelighed er, ved vi nu, en amerikansk præsidents planer endnu mere megalomane. De sociale medieplatforme, der engang blev promoveret som demokratiske mirakelkure for ytringsfrihed, er nu forvandlet til styresystemer for en digital offentligheds radikale politisering, kommercialisering og privatisering. Det er blevet ekstra klart dels oven på det seneste valg i USA, dels med den udvikling, vi ser i virksomheder som X, Meta og kinesiske ByteDance, TikToks foreløbige ejer. En regering kontrolleret af få personer i det, vi plejede at kalde verdens ældste demokrati, kaster sig ud i at tænde og slukke for appen, som i dag er 170 millioner amerikanske borgeres foretrukne platform; Amerikas forvandling fra demokratisk kapitalisme til oligarkisk system er allerede godt i gang.

På en anden platform, X, har antidemokratisk misbrug under ledelse af 'toldmanden' Elon Musk åbenlyst været på spil ved valgkampe i bl.a. Tyrkiet, England, USA, Tyskland – og nu også ved valget i Grønland. Teknologisk står vi her over for en pengemand med en hidtil uset magt og en vilje til at realisere en slags globaliseret fascisme.

Siden Dansk PENs seneste generalforsamling for et år siden har verden været domineret af en hidtil uset grad af desinformation koncentreret omkring et rekordstort antal valg – og året har frem for alt båret voldsomt præg af krig, med alt hvad det indebærer af begrænsninger, ikke mindst for skribenter. Judith Butler, i dag en af USA's fremtrædende intellektuelle, har en pointe, når hun om den aktuelle situation hævder, at betingelserne for debat spejler betingelserne for krig. Det kunne også mærkes for et halvt år siden ved PEN Internationals årlige kongres i Oxford. PEN viste her en af sine styrker ved at være et samlingspunkt for skribenters møde med hinanden, et forum skabt for, som det hedder i vores charter, "at fremme forståelse og gensidig respekt mellem nationer og mellem mennesker". Trods stærk uenighed om det uhyre følsomme emne, som krigen mellem Israel og Hamas har været, og stadig er, lykkedes det repræsentanter fra centre i så forskelligt positionerede nationer som Palæstina, Sydafrika, Tyskland, USA, Norge, Sverige, Danmark og mange andre at gennemføre en civiliseret debat om ytringsfriheden i og omkring Gaza. I hvilket forum havde dét ellers været muligt!

I maj måned sidste forår var der fokus på nationalistisk propaganda, da vi kombinerede fejringen af 100-året for Dansk PEN med generalforsamlingen for det internationale fribytnetværk ICORN. 200 forfattere og kunstnere, ICORN-city-koordinatorer, politiske repræsentanter og PEN-medlemmer fyldte salen i Grand Teatret som en del af et program tilrettelagt af vores egen Mille Rode. Med min nye kasket i Dansk PEN havde jeg fra scenen i Grand anledning til at tale med ikke færre end fire inviterede frihedskæmpere, fra Belarus, Norge, Rusland og Slovenien, deriblandt udgiveren af Moscow Times/Amsterdam Alexander Gubsky. Som han gjorde opmærksom på, havde russiske borgere næsten ikke kunnet tro deres egne øjne, da Putins tropper pludselig angreb nabolandet. For som hver en skoleelev i Rusland ville vide fra en berømt film og sang om bombardementet af Kiev (en kort film, som også blev afspillet på lærredet i Grand den aften), ja så var det ikke mindst med denne historiske begivenhed, Hitlertysklands Operation Barbarossa i 1941, at 2. Verdenskrig var begyndt for Sovjetunionen med i alt cirka 27 millioner døde sovjetiske soldater og civile. Så hvis russere har støttet krigen i Ukraine, skyldes det ifølge Gubsky frem for alt censur, vildledende information, og at journalister og aktivister straks flygtede ud af landet efter invasionen 24. februar 2022.

Fra den ulmende Balkan-region kunne slovensk PENs præsident Tanja Tuma i Grand berette om en skoletid i 1980'erne, hvor hun ligesom alle andre jugoslaviske børn hvert år på Titos fødselsdag havde haft til opgave at skrive et idoliserende essay om den leder, som efter 2. Verdenskrig havde indført kommunisme uden valg og uden ytringsfrihed. Et emne under Sloveniens nyerehervede selvstændighed i begyndelsen af 1990'erne var hadforbrydelser, og i Slovenien blussede den offentlige debat om had op igen så sent som i november 2024, da nazisymboler indgik i et antisemitisk angreb mod Det Jødiske Kulturcenter i Ljubljana.

Hændelsen er en af mange påmindelser om, hvorfor vi i PEN går på to ben og både vil forsvare ytringsfrihed og modarbejde hadtale. At tolerere intolerance er fejlt; medlemmer af PEN har pligt til at modsige hadet bag et attentat som det nævnte. Som ambassadører for det frie ord kan det dog aldrig blive vores sag at ville kriminalisere hadtale mere end hvad straffeloven allerede gør i Danmark. – Historisk er det, som filosofen Thomas Brudholm har påpeget, tankevækkende, at allerede etikeren Aristoteles i sin retorik for mere end 2300 år siden i oldtidens Grækenland inkluderede had som en menneskelig følelse og for eksempel til modstand mod tyranner fandt det forsvarligt og rationelt at understøtte taleres evne til at fremmane had i et publikum. I dag er det mere moderne at tænke på had som en følelse, der er så irrationel og forkastelig, at også verbale krænkelse og fordomme af en mildere art risikerer at blive gjort strafbare. Tolerance er her et nøgleord. I en situation med dyb uenighed kan udøvelse af tolerance jo bidrage fint til balancen. Men man kan nemt komme til at misforstå tolerancens formål, hvis man sætter den i skærende kontrast til had og bruger det som en begrundelse for helt at udelukke hadtalens gerningsmænd fra dialogens sfære. Jeg kan anbefale sociologen Birgitte Schepelerns nuancerede tilgang til kritik af hadtale.

Håbet er jo lysegrønt. Men vi må være ærlige og medgive, at 2024 har været en mørk tid for mange, som foreløbig må nøjes med drømmen om at kunne udtrykke sig frit. Ikke mindst har ytringsfriheden for kvinder og andre køn politisk været udsat for historiske tilbageskridt. I Afghanistan har nye love fra Taliban forbudt kvinder at tale og at vise deres ansigt uden for deres hjem. I Iran blev der i december 2024 vedtaget en ny lov, der i et forsøg på at eliminere modstanden mod tvang til at bære slør nu gør det muligt for ordensmagten at gengælde fredelig aktivisme med dødsstraf. I Rusland har Putin strammet lovene mod seksuelle minoriteter. Tilsvarende er ytringsfriheden blevet indskrænket yderligere for LGBTQ+-individer med nye frygtindgydende love i Georgien, Bulgarien og Ungarn. Frygt spredtes også politisk fra den nye regering i USA med en demonstrativt truende juridisk anerkendelse af "kun to køn". Med til det sorte kapitel

hører i særdeleshed alle de skribenter, der sidder i fængsel for ting, de har skrevet, navnlig i Kina, Israel, Myanmar, Belarus, Rusland, Vietnam, Iran, Tyrkiet, Ægypten og Saudi-Arabien.

I Dansk PEN har vi brug for at genstarte arbejdet med at være kontaktperson for fængslede æresmedlemmer. Ældre trofaste medlemmer, Anne Marie Ejrnæs, Aase Schmidt, Hanne Marie Svendsen, Connie Bork, Hüseyin Duygu og Marianne Østergaard har lagt et stort arbejde her sammen med Mille, og nu må nye medlemmer, med hjælp fra de mere erfarne, forsøge at tage stafetten videre.

Bøger forbydes overalt i verden, og i 2025 styrker vi med deltagelse i projektet Banned Books Week i starten af oktober vores samarbejde med biblioteker, boghandlere, forfattere, skoler og kulturhuse; projektet er her iværksat af vores bibliotekskyndige medlemmer Dorthe Lykkegaard, Anette Thede og Stine Lindhardt, der også stod for en velbesøgt udstilling af forbudte bøger først det meste af en måned i Nørrebrohallen i foråret, dernæst på Dansk PENs stand på BogForum. På bogmessen optrådte også andre medlemmer – Susanne Possing, Peder Frederik Jensen, Thomas Hoffmann, Leif Lønsmann, Dan Ringgaard, Anders Jerichow, Lotte Kirkeby – og i programmet var der ligeledes bidrag fra medlemmer af bestyrelsen, Charlotte Engberg, Sally Altschuler, Erik Trigger Olesen, Niels Ivar Larsen og Asef Soltanzadeh. Mille og min ringhed optrådte også. Det samme gjorde Lone Theils, ikke at forglemme, da vi for et veloplagt publikum i Politikens Hus tog en debat om 'Censur eller hensyn' sammen med Kim Fupz Aakeson, Simon Pasternak og Elin Algreen-Petersen. Fra 2024 vil jeg også fremhæve den veltilrettelagte litteraturfestival "Dialog med Afrika" holdt i Aarhus og København og skabt af Cathrine Hasse, Trine Andersen og Jørgen Chr. Wind Nielsen. Hvem der ellers deltog i sidste års mange arrangementer, kan I læse mere om længere fremme i årsberetningen. Stor tak til alle for jeres personlige engagement. Tak til Mille i sekretariatet, tak til hele bestyrelsen og ikke mindst tak til jer medlemmer, uden jer var der ikke noget Dansk PEN.

Til slut, rosinen i pølseenden, PENs fremtid, såmænd: For at holde os ajour og sikre, at også unges erfaringer bliver en del af vores horisont, har vi i Dansk PEN taget de første skridt i retning af også at få skribenter fra en ung generation med ombord, senest ved at skabe et "fremtidsværksted om ytringsfrihed" med 50 unge deltagere på Roskilde Festival Højskole. Nok så væsentligt blev der på kongressen i Oxford skrevet historie med grundlæggelsen af en ny komite, Young Writers Committee. Med Selma Dahlerup som tovholder, et af vores yngste medlemmer, deltager Dansk PEN aktivt i udviklingen af den nye komite.

Ånden fra Astrid Lindgren har vi brug for igen. Gamle hanelefanter med hang til vold må nedlægges af unge med en Pippi Langstrømpes hestekræfter. Over for en formynderisk drøm om at kunne fjernstyre mennesker lader vi os hellere blive oplyst af unge og deres syn på alt fra identitetspolitik til AI og ansvarlig brug af SoMe. Med eller uden TikTok. Tak.

Mads Julius Elf

“Writers in a World at War”

PEN Internationals 90' kongres i Oxford

24.-27. september

International PEN holdt i september 2024 sin kongres nummer 90 i Oxford. Det blev en lang fejring af, at litteraturen er vejen til dialog. Næsten ethundrede centre deltog fra alle dele af verden under temaet “Writers in a world at war”.

“War is what happens when language fails”, som forfatteren Margaret Atwood ved åbningsceremonien blev citeret for at have sagt. Alle sessioner indledtes, som International PEN har for vane, med en markering af “The Empty Chair”, hvor konkrete fængslede forfattere blev hyldet ved navns nævnelse. På trods af store uenigheder og alle de forskellige konflikter i verden, der sætter skribenters liv i fare, lykkedes det de fremmødte delegerede at holde fokus på dialog og ønsker om fred. Den første dag fik kongresdeltagerne opdateret beretningen om PENs mere end 100 år gamle historie og PENs anker gennem årene: PENs charter (<https://danskpen.dk/pens-charter/> og <https://www.pen-international.org/who-we-are>).

Chartret indledes med ordene: “Litteraturen kender ikke til grænser og bør kunne spredes frit mellem mennesker, på trods af politiske eller internationale omvæltninger.” Det var i denne ånd kongressen blev afviklet. Der blev vedtaget resolutioner om at beskytte skribenters ytringsfrihed under den verserende krig i Gaza og Israel og om at sikre forfatteres ret til fri mobilitet over landegrænser (<https://www.pen-international.org/congress-resolutions>). Krigen i Ukraine blev også problematiseret af Iryna Starovoyt, medlem af Ukrainsk PEN. Derudover pegede et ungdomspanel på klimaet som en fremtidig kampzone bl.a. repræsenteret ved den unge engelsk-brasilianske forfatter Yara Rodriguez Fowler.

Deltagerne på kongressen fik desuden indblik i indfødte folks vanskeligheder ved at komme til orde og skrive på egne sprog i lande som Argentina, Togo, Bolivia og Chile. Fremtrædende forfattere som den palæstinensiske Adania Shibli, den tyrkisk fødte engelske forfatter Elif Shafak og den nigerianske essayist Ben Okri hyldede alle PENs arbejde gennem smukke og stærke indlæg. Shibli optrådte på et stort åbent arrangement arrangeret af Engelsk PEN på Oxfords Bodleian-bibliotek. Shafak, hvis bøger lå fremme i alle Oxfords boghandler, understregede litteraturens “flerstemmighed” og netop den mulighed denne har for at give stemme til alle de nuancer, som i en stadig mere polariseret verden ellers risikerer at forsvinde.

Det måske mest fremsynede der skete på netop denne kongres, var etableringen af en helt ny komite for PENs unge medlemmer, Young Writers’ Committee, der bliver ledet af den unge tyrkiske forfatter, Ege DüNDAR. International PEN har i forvejen fire underkommitéer (som alle PENs medlemmer frit kan melde sig til, også fra Danmark):

Writers in Prison Committee (<https://penwritersforpeacecommittee.com/our-mission>)

Writers in Prison Committee (<https://www.pen-international.org/news/writers-in-prison>)

Women Writers Committee (<https://piwwc.org/>)

Translation and Linguistic Rights Committee (<https://www.pen-international.org/news/translation-and-linguistic-rights-committee-annual-meeting-2023>)

Er man interesseret i at få kontakt med disse komitéer kan man henvende sig til pen@pen.dk

Endelig kan Dansk PEN være stolte over, at vores kandidat til den komité, der skal søge efter egnede kandidater til positioner i PEN International i de kommende år, blev valgt: Jacob Søndergaard (Gutkind Forlag).

Charlotte Engberg og Cathrine Hasse

Kongressens delegerede vedtog to resolutioner, der opfordrede til at sikre **bedre beskyttelse dels af skribenter i fare** og dels **af ytringsfriheden i Palæstina og Israel**. Resolutionen om ytringsfrihed i Palæstina og Israel blev vedtaget med 69% af stemmerne, mens resolutionen om beskyttelsesmekanismer for forfattere i fare blev vedtaget med 95,8% af stemmerne:

Begge resolutioner kan læses her (engelsk):

<https://www.pen-international.org/news/congress-2024-resolutions>

Valg til PENs internationale poster:

International præsident: Burhan Sönmez (Tyrkisk PEN) genvalgt

International sekretær: Arne Svingen (Norsk PEN)

Vicepræsident: Carles Torner (Catalansk PEN)

International bestyrelse: Kim Echlin (Canadisk PEN) og Salil Tripathi (Engelsk PEN)

Search Committee: Angela Christofidou (PEN Cypern), Folu Agoi (PEN Nigeria) og Jacob Søndergaard (Dansk PEN)

Women Writers Committee Chair: Judyth Hill (San Miguel PEN)

Writers in Prison Committee Chair: Ma Thida (PEN Myanmar)

Desuden blev et nyt PEN-center i Den Dominikanske Republik godkendt på kongressen.

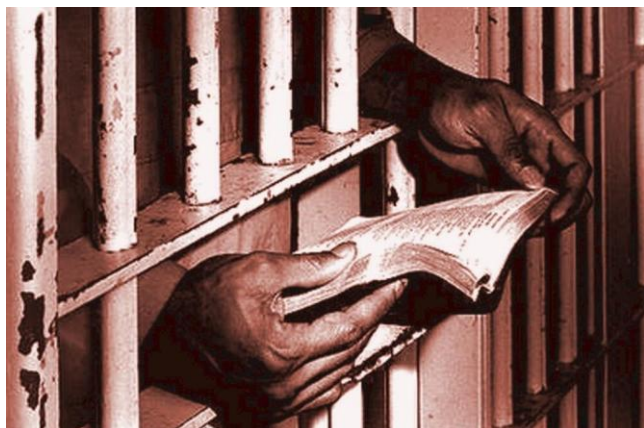
Writers in Prison Committee og Rapid Action-indsatser

Aldrig tidligere har der været afholdt så mange præsident- og parlamentsvalg i verden på ét enkelt år, som i 2024. I lande som Indien, USA, Rusland og samtlige EU-lande, hvor der blev stemt til EU-parlamentet, har der været holdt planlagte valg, og i Storbritannien, Frankrig og Japan har regeringskriser udløst valg i utide. Også vigtige lokalvalg som borgmestervalget i Istanbul blev gennemført i 2024. Næsten halvdelen af verdens befolkning har i 2024 haft mulighed for at afgive deres stemme, og alligevel ser vi mange steder at demokratiet er på

tilbagegang. I flere lande oplever befolkningen en fuldkommen styring af, hvilke kandidater der kan stille op, mens den reelle opposition er fængslet, er dræbt eller drevet i eksil. Også selve valgprocessen er stærkt udfordret, når det ikke længere er givet, at det, befolkningen ser og hører,

afspejler den faktiske virkelighed. Alle kneb gælder, løgn og manipulation, hvis bare det virker, så det tjener afsenderens formål: at opnå kontrol og vinde magt. De traditionelle medier er under beskyddning, journalister, redaktører og udgivere miskrediteres i smædekampagner, der beklikker deres integritet og troværdighed. I stigende grad oplever vi, at ytringsfriheden er under angreb fra dem, der har ansvaret for at beskytte den: politikere, regeringer, advokater, domstole, Tech-virksomheder. Men ytringsfriheden er også under angreb fra andre sider. På universiteter rundt omkring i verden mærker forskere og undervisere en stigende miskreditering og et øget pres på deres forsknings- og ytringsfrihed. Presset kommer både fra ledelsen, fra kolleger, fra grupper af studerende, fra politikere og fra civile pressionsgrupper. Klassiske lærebøger fjernes fra pensum, biblioteker kasserer eller gemmer bøger væk, der behandler emner, som kan

vække stærke følelser og støde nogen. På de såkaldt sociale medier er kommentarerne ofte præget af så hadefulde ytringer, at mange mister lysten eller modet til at blande sig på det, der i stigende grad er blevet platforme for den offentlige samtale.

Det er alle disse grundlæggende forandrede vilkår og nye udfordringer, som forfattere, journalister, forlæggere, redaktører, akademikere, bloggere og andre – professionelle ytrere, som vores norske kolleger kalder dem – står overfor, foruden alt det, der altid har været en trussel mod ytringsfriheden: krige og konflikter, politiske

magtkampe, korruption og gemen kriminalitet.

Nogle PEN-centre har en mere snæver tilgang til, hvilke typer af sager de engagerer sig i, men i det daglige arbejde med truede og fængslede skribenter skelner vi i Dansk PEN ikke meget skarpt mellem forfattere, der udgiver digte, skøn- eller faglitteratur, og journalister, der skriver og formidler gennem aviser og andre medier. At være truet på grund af sit professionelle arbejde, som skrivende eller formidlende, er en krænkelse af den pågældendes ytringsfrihed, og derfor en sag for PEN, uanset formen og mediet.

Der er usikkerhed om de nøjagtige tal, men ifølge International Federation of Journalists (IFJ) blev 122 journalister og mediefolk dræbt i 2024, mens Committee to Protect Journalists (CPJ) angiver tallet til 103). Langt størstedelen dræbt under Israels bombardementer i Gaza, men også 6 under angrebene i Libanon. Hvor mange der specifikt har været mål for de kugler og bomber, der har dræbt dem, er uvist, men ifølge CPJ har der været 8 målrettede mord på journalister i Gaza i 2024 og 16 tilfælde, hvor journalister er blevet dræbt, mens de dækkede kamphandlinger:

* <https://www.ifj.org/media-centre/news/detail/category/press-releases/article/122-journalists-and-media-workers-killed-in-2024-says-the-ifj>

* <https://cpj.org/2025/02/journalist-casualties-in-the-israel-gaza-conflict/>

Yderligere 7 er slået ihjel i henholdsvis Irak og Syrien inkl. de kurdiske områder i det nordlige Syrien. I Asien er 22 journalister og mediefolk blevet dræbt, heraf 7 i Pakistan og 5 i Bangladesh, men også i Indien, Cambodia, Myanmar og Filippinerne har journalister mistet livet, mens de passede deres arbejde. I Afrika er 10 journalister blevet dræbt, flest under den blodige borgerkrig i Sudan, men også i Somalia, Chad og DR Congo.

I Danmark findes der desværre hverken en afdeling af Committee to Protect Journalists (CPJ) eller af Journalister uden grænser (RSF), som kunne påtage sig arbejdet med at afdække, følge og protestere, når

journalister forfølges, fængsles eller dræbes på grund af deres arbejde. I Dansk PEN har vi derfor i mange år påtaget os også at forsvare angreb og overgreb mod journalister.

Dansk PENs WiPC-arbejde

Året igennem har vi i Dansk PEN deltaget i internationale kampagner og fælles protester mod fængslinger, overfald, retssager og andre former for forfølgelse og krænkelse af ytringsfriheden verden over.

I Hongkong har 77-årige **Jimmy Lai**, stifter af den nu lukkede avis Apple Daily, været fængslet siden 2020 for bl.a. at have støttet de pro-demokratiske protester i Hongkong i 2019.

Hans helbred er svækket, og familien frygter for hans liv. Han risikerer fængsel på livstid, hvis han dømmes. Jimmy Lai har både britisk og Hongkong-statsborgerskab, og forud for det

seneste retsmøde, der blev holdt i november 2024, deltog Dansk PEN i en international kampagne for at få den britiske regering til at lægge større pres på de kinesiske myndigheder, for at slippe Jimmy Lai fri.

Webredaktøren for det uighuriske webmedie Salkin, **Gulmira Imin**, har været fængslet i Kina siden 2009, anklaget for at have arrangeret en protestdemonstration i forbindelse med en uighurisk arbejders død. Hun er desuden anklaget for at annoncere protesten på webmediet og videregive statshemmeligheder over telefonen til sin mand, der er i eksil i Norge. Imin fik først en livstidsdom, men den blev siden ændret til 19 års fængsel. Dansk PEN protesterede i juni sammen med andre PEN-centre over de kinesiske myndigheders mishandling af Imin i fængslet. I oktober viste en statsstyret tv-kanal en video, hvor Gulmira Imin sammen med andre uighuriske fanger tilstod, men efter al sandsynlighed var det under tvang.

Leading media figure and pro-democracy activist Jimmy Lai sentenced to over five years in prison

HONG KONG

Dansk PEN deltog i foråret i de internationale protester forud for den varslede udlevering af den australske WikiLeaks-stifter **Julian Assange** til USA. I maj 2024 fik han rettens ord for, at han kunne få sin sag prøvet ved en ny retssag i Storbritannien, og i juni indvilgede han i at erklære sig skyldig i en enkelt af de mange anklager, han var sigtet for, men eftersom han havde været fængslet siden 2019, havde han i realiteten udstået sin straf og blev derfor frigivet. Han er tilbage i Australien med sin familie.

Den engelsk-russiske litterære oversætter **Elena Kuposova** fik i februar 2024 sin opholdstilladelse annulleret og besked om, at hun var uønsket i Serbien. Kuposova har opholdt sig med sin familie i Serbien siden 2019.

De serbiske myndigheder hævdede, at hun udgjorde en trussel mod statens sikkerhed. I 2022 skrev Kuposova under på en protest mod Ruslands invasion i Ukraine. Sammen med en række andre europæiske PEN-centre protesterede Dansk PEN mod udvisningen, og i marts 2024 frafaldt politiet i Beograd sigtelserne mod hende, og udvisningen blev droppet.

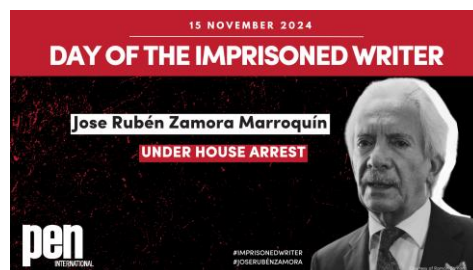
*And whenever I stray
On paths faraway
Where beasts left
Tracks in the snow
I am scared no longer,
Amused no longer –*

*No more trouble
No more woe.
The songs around
Have lost their sound
And instead of songs:
The crunch of spines.
In my beloved country
Before spring comes
finally,
Through my prison bars
You still shine.*

Af Kaciaryna Andrejeva, skrevet i fængslet i 2021. Oversat fra belarusisk til engelsk af Hanna Komar og John Farndon for #FreeAllWords

Den prisbelønnede belarusiske journalist, forfatter og digter **Kaciaryna Andrejeva** afsoner en dom på 8 års fængsel i Belarus. I november protesterede Dansk PEN sammen med en række PEN-centre over for de belarusiske myndigheder og krævede, at de opdigtede anklager om landsforræderi frafaldes og Andrejeva bliver frigivet. Belarus er et af de lande, vi i Dansk PEN i disse år har engageret os i. Vi har et nært samarbejde med vores kolleger i PEN Belarus. PEN er forbudt i Belarus, og forfattere, journalister, akademikere og menneskerettighedsforkæmpere er enten tvunget i eksil eller fængslet.

José Rubén Zamora Marroquin, journalist og grundlægger af avisen El Periódico i Guatemala, har gentagne gange fået trusler på livet, er blevet tilbageholdt, anklaget og dømt i forbindelse med sine undersøgelser af korruption i regeringen. I november 2024 besluttede en appeldomstol at omstøde en afgørelse fra oktober, der betød, at Zamora Marroquin efter 800 dage i fængsel kunne afsones i husarrest. Dansk PEN protesterede sammen med andre PEN-centre mod dommen og krævede Zamora Marroquin løsladt og alle anklager mod ham frafaldet.

I **Bangladesh** har angrebene på pressefriheden og forholdene for journalister, forfattere og kunstnere udviklet sig fra slemt til værre, siden omfattende protester i august 2024 fik landets daværende præsident gennem 15 år, Sheikh Hasina, til at træde tilbage, efter først at have forsøgt at slå hårdt ned på protesterne. Mere end 300 demonstranter mistede livet og omkring 11.000 var arresteret før præsidenten flygtede ud af landet. Som leder af en overgangsregering blev Muhammad Yunus, økonom, forretningsmand og modtager af Nobels Fredspris i 2006 sat ind, men mere end 25 journalister er blevet fængslet siden oprøret i august, og i november fratog Informationsministeriet 59 journalister deres presseakkreditering. Samtidig arbejder velorganiserede islamistiske kræfter på at øge deres indflydelse på den nye regering. Dansk PEN har protesteret over krænkelserne af presse- og ytringsfriheden over for myndighederne i Bangladesh, og i december skrev vi et bekymringsbrev til den danske ambassade i Bangladesh og til Det Danske Udenrigsministerium.

Den fransk-algierske forfatter **Boualem Sansal** blev i slutningen af november anholdt i lufthavnen i Algier og fængslet uden at kunne kontakte familien og uden adgang til en advokat. Han er efterfølgende sigtet for at udgøre en trussel mod landets sikkerhed. Sansal har udgivet flere dystopiske romaner og blandt andet skrevet om den voksende islamiske fundamentalisme i Algeriet. Sammen med PEN-centre over hele verden har Dansk PEN protesteret over fængslingen og over, at Sansals franske advokat er nægtet visum til Algeriet.

Algeria: Boualem Sansal's arrest raises freedom of expression concerns.

Med jævne mellemrum har vi året igennem modtaget opdateringer fra PEN **Myanmar**, der beskriver situationen og gennemgår sager om tilbageholdelser, retssager og andre former forfølgelse af skribenter og kunstnere i landet. Vi videresender disse til DIIS og UM for at holde dem orienteret. Af hensyn til sikkerheden for kolleger i PEN Myanmar kan rapporterne ikke uden videre formidles til en større offentlighed.

Dansk PEN er en del af PEN Internationals såkaldte Rapid Action network på henholdsvis Iran, Belarus og Tyrkiet. Der er tale om samarbejder mellem udvalgte PEN-centre, der følger konkrete sager i de

BELARUS

pågældende lande, overvåger retssager, drøfter mulige initiativer, planlægger fælles kampagner og forsøger at skabe politisk- og medieopmærksomhed om forholdene.

At vi har særlig fokus på disse tre lande betyder ikke, at vi ikke også holder øje og forsøger at følge med i, hvad der sker andre steder i verden. Vi vil bl.a. gerne styrke indsatsen i Latinamerika, en del af verden, der har store og meget alvorlige problemer med ytringsfriheden, ikke mindst i lande som Cuba, Nicaragua, Venezuela og Mexico, men der er brug for spanskskyndige kræfter uden for bestyrelsen til at løfte den opgave.

Se PENs Case liste 2023-2024

<https://www.pen-international.org/news/pen-international-case-list-2023-2024>

PEN International og i særdeleshed de øvrige nordiske PEN-centre er naturligvis vores primære og vigtigste internationale kilder og samarbejdspartnere, men en række andre ytringsfrihedsorganisationer indsamler og videreformidler vigtig information om de lande

og sager, som også vi i Dansk PEN er optaget af, og ikke sjældent samarbejder vi om kampagner og indsatser, der kan få større tyngde, jo flere vi er.

Det drejer sig om **IFJ**, International Federation of Journalists, en sammenslutning af journalistorganisationer, der afdækker og forsvaret journalister under angreb verden over. De har hovedsæde i Bruxelles:

<https://www.ifj.org/> og **CPI**, Committee to Protect Journalists <https://www.cpi.org>. **IFEX**, der med

hovedsæde i Canada er en slags paraplyorganisation for en lang række organisationer, der har arbejder for

at fremme og beskytte ytringsfrihed: <https://ifex.org/> **Journalister uden grænser** (RSF), hvis formål er at

sikre retten til fri og troværdig information. RSF har afdelinger i en række lande, blandt andet i Sverige og

Finland. Deres hovedsæde er i Paris: <https://rsf.org/en/2024-world-press-freedom-index-journalism-under-political-pressure> **Index on Censorship**, der laver kampagner og udgiver et magasin og bl.a. publicerer

værker af censurerede og forfulgte skribenter <https://www.indexoncensorship.org/>. Og naturligvis **Amnesty International**.

Ingen af disse organisationer har deres opmærksomhed specifikt rettet mod forfattere, digtere, filmfolk og kunstnere, og derfor er organisationer som **PEN** og **Freemuse**, vores søsterorganisation på musikområdet, så vigtige og helt nødvendige som internationale forsvarere for forfatternes og kunstnernes ytringsfrihed og beskyttelse.

PEN International udgav i 2024 en opdateret udgave af den manual, vi som PEN-centre har arbejdet efter i mange år, en guide til, hvordan vi arbejder med beskyttelse af truede skribenter. Håndbogen kan give et indtryk af, hvad det daglige arbejde i PEN består i.

<https://www.pen-international.org/news/a-guide-to-defending-writers-at-risk-pen-internationals-campaigning-handbook>

Dansk PENs 100-års jubilæum

Under en middag på Hotel D'Angleterre i oktober 1923 enedes Sven Lange, Martin Andersen-Nexø, Aage Madelung, Ingeborg Maria Sick, Ole Cavling, Svend Borberg og Thorkild Barfoed om at tage de første skridt til dannelse af en dansk PEN-klub. Året efter blev foreningen optaget i PEN International ved en kongres i London. I 2024 var det 100 år siden.

Vi har i årets løb markeret jubilæet ved forskellige lejligheder, begyndende med en nytårskur i januar, hvor den færøske forsker og forfatter Heini í Skorini holdt jubilæumstale. På ICORNs generalforsamling i 2023, der blev holdt i Bruxelles, blev det besluttet, at København skulle være vært for generalforsamlingen i maj 2024. Vi bakkede op om ideen helt fra begyndelsen og så det som en oplagt anledning til at markere Dansk PENs jubilæum. Med støtte fra Politiken Fonden og med stor velvillighed fra bl.a. Borups Højskole og Grand Bio arrangerede vi som optakt til ICORN-generalforsamlingen fire dage med offentlige arrangementer og debatter om 'censur eller hensyn?', om 'kunstnerisk frihed og begrænsninger', om 'historiefortælling som propaganda' og med forfattersamtaler, oplæsninger og optrædender. Enkelte dele af programmet blev til i samarbejde med Art Matter festival, Friby København og ICORN.

I samtalen under overskriften 'Censur eller hensyn?', om forfatternes overvejelser i skriveprocessen, og hvorvidt forlagene retter ind efter tidens tone i redigeringen, deltog forfatterne Kim Fups Aakeson og Lone Theils, forlagschef Simon Pasternak samt stifter og rektor ved manuskriptskolen for børnelitteratur Elin Algreen-Petersen. Mødet blev holdt i Politikens foredragssal med Mads Julius Elf som ordstyrer.

På Borups Højskole holdt vi sammen med Art Matter et debatarrangement under overskriften 'Grænser for kunstnernes ytringsfrihed?' Her blev ikke mindst den genindførte blasfemiparagraf, også kaldet koranloven, taget under behandling af billedkunstner Augusta Atla, forfatter og aktivist Moussa Mchangama, forsker og kurator Dennis

Meyhoff Brink samt medlemmer af folketinget, Charlotte Broman Mølbæk (SF) og Steffen Larsen (LA). Journalist Christoffer Emil Bruun var ordstyrer.

Som en særlig markering af PENs 100-års jubilæum og samtidig åbningsarrangementet for ICORN-generalforsamlingen holdt vi et stort arrangement i Grand Bio under overskriften: 'History, myths and nostalgia as a tool for nationalistic propaganda'. Københavns kulturborgmester Mia Nygaard var indbudt til at indlede arrangementet. Hovedtalen blev holdt af den belarusiske forfatter og fotograf Olga Bubich:

'Memory Ownership: the Art of (Not) forgetting'. I det efterfølgende panel deltog norsk PENs

generalsekretær Jørgen W. Frydnes, journalist og chef for Moscow Times/Amsterdam Alexander Gubsky og præsident for slovensk PEN Tanja Tuma. Mads Julius Elf holdt indledningstale og var ordstyrer.

Som afslutning på ugens mange arrangementer havde vi først inviteret Larry Liems, tidligere tilknyttet PEN America og Mohammedou Slahi, fanget på Guantánamo i 14 år, men aldrig sigtet for noget. Slahi blev forfatter, mens han opholdt sig i lejren, og med hjælp fra Larry Siems blev det til den gribende beretning: *Dagbog fra Guantánamo*. Mille Rode styrede samtalen mellem de to.

Senere samme aften holdt Art Matter Festival og ICORN et stort afslutningsarrangement i Nikolaj Kunsthal, hvor bl.a. Københavns fribyforfatter Murshida Zaman læste op af sin novellesamling, *Ustandseligt forår*, udgivet af

Dansk PEN med støtte fra Københavns Kommune og oversat og oplæst på dansk af digter Cindy Lynn Brown.

Ligeledes i forbindelse med 100-års jubilæet og ICORN-generalforsamlingen havde vi et samarbejde med Københavns Kommune om en udstilling, der blev vist i Nørrebrohallen i perioden 16/5- 14/6 2024.

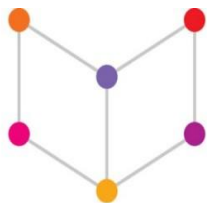
Udstillingen - et bibliotek for forbudte bøger - blev lavet af en lille arbejdsgruppe bestående af Anette Thede, Stine Lindhardt og Dorthe Lykkegaard. Det skete i et tæt samarbejde med Dawit Isaak-biblioteket i Malmö, der er et permanent bibliotek for forbudte bøger.

Bibliotek for forbudte bøger i Nørrebrohallen præsenterede ca. 100 bøger, der er eller har været forbudte et sted i verden. Hver enkelt bogtitel var præsenteret med hvor og hvorfor den var forbudt. Udstillingen havde enormt mange besøgende, både børn og voksne, der gav udtryk for begejstring, undren, overraskelse og stor lyst til at tale om forbudte bøger. En gruppe på ca. 20

frivillige, fortrinsvis pensionerede bibliotekarer, bistod hver åbningsdag med at passe udstillingen og gik i dialog med de mange besøgende.

Udstillingen blev meget vellykket og medvirkede til, at PEN senere på BogForum 2024 også kunne præsentere et udsnit af udstillingen der.

Friby-netværket ICORNs generalforsamling i København

I dagene 29.-31. maj 2024 var København værtsby for den årlige generalforsamling i ICORN, det internationale netværk af fribyer for forfulgte forfattere og kunstnere.

Dansk PEN var primær partner og en helt central og aktiv del af både planlægning, forberedelse og afvikling af generalforsamlingen, der sammenlagt stod på i mere end

et år. Dansk PENs Mille Rode bød velkommen og åbnede generalforsamlingen på Københavns Rådhus.

Omkring 300 fribyforfattere, journalister, kunstnere, menneskerettighedsforkæmpere, der alle er tvunget i eksil på grund af deres virke, lokale og nationale fribykoordinatorer og politikere, deltog i det omfattende program, der også omfattede et stort anlagt kulturprogram med koncerter, litteraturarrangementer, udstillinger og debatter. Deltagerne repræsenterede ICORNs 86 medlemsbyer.

København har været en del af det internationale friby-netværk siden 2010 og har i perioden været vært for forfulgte og truede forfattere og kunstnere fra Irak, Sudan og Bangladesh.

<https://www.icorn.org/stories/the-2024-icorn-general-assembly-in-copenhagen-29-31-may-2024>

Det danske fribyarbejde

Tidligere har både Frederiksberg, Aarhus, Odense, Fanø, Helsingør og Hillerød været med i friby-netværket og huset forfattere, journalister og kunstnere, der havde brug for et midlertidigt pusterum fra trusler og forfølgelse. For tiden har vi i Danmark desværre kun København med i netværket, hvilket står i skærende kontrast til vores nabolande, Sverige og Norge, der hver har 25 fribyer.

Behovet for flere fribyer er stort, der er ikke byer nok i det internationale netværk, og ICORN kan langt fra imødekomme alle de ansøgninger, de modtager fra forfattere, journalister og kunstnere med akut behov for beskyttelse. Mange må leve med frygten for deres liv, gå under jorden eller flygte under svære og ofte farlige forhold, hvis de da ikke inden havner i fængsel eller det, der er værre.

I Danmark er det sådan set ikke manglende interesse. Flere byer, der tidligere har været med i netværket, giver udtryk for, at de gerne ville fortsætte, og nye har også vist interesse for ordningen, men det strandede hver gang på økonomien. Det er ikke fordi det er voldsomt dyrt at huse en fribykunstner, men kommunerne skal spare penge, og ofte går det ud over kulturbudgetterne.

Vi har i Dansk PEN været i dialog med Kulturministeriet igennem lang tid for at få ændret på reglerne for den pulje, de har afsat til aktiviteter i fribyerne. Vi kunne ønske os, at byerne havde mulighed for at få et tilskud til selve værtskabet og ikke kun til afholdelse af arrangementer og andre aktiviteter.

Kulturministeren gav for mere end halvandet år siden udtryk for at han anerkendte problemet og var indstillet på at finde en løsning, men endnu er intet sket.

Vi har dog på ingen måde opgivet håbet om at få udvidet det danske friby-netværk. I slutningen af 2024 har vi igangsat et nyt og mere målrettet lokalt initiativ, støttet af International Media Support, for at få flere byer med kultur- og uddannelsesinstitutioner til at tilslutte sig fribyindsatsen. En række byer over hele landet vil derfor i den kommende tid kunne se frem til at blive kontaktet og få besøg af Dansk PEN.

Kulturmøde Mors

Dansk PEN deltog med fire fribykunstnere på Kulturmødet Mors 22-24. august, det var en kombination af kunstneriske performances med musik, digtoplæsning og en malende kunstner ude på pladsen, samt en fotograf, der tog billeder undervejs. Derudover havde vi en stærk og bevægende panelsamtale med tre kvindelige fribykunstnere: Doaa Kamel (digter og billedkunstner fra Palæstina), Yasmine El Baramawy (komponist og musiker fra Egypten), Hayat Al-Sharif (fotojournalist fra Yemen). Og sammen med danske Nicholas Kingo leverede den iranske komponist og sanger Arya Aramnejad en stemningsmættet og smuk musikalsk optræden. Den største udfordring på det udendørs kulturmøde var vejret: én dag med storm og stormvarsel, en anden dag med massiv regn. På trods af vejret fik både kunstnere og koordinatore en god oplevelse og en god fornemmelse af, hvordan man faktisk kan samarbejde på kommende kulturmøder og fik ideer til at bringe nye kunstformer og kunstnere ind.

For fribykunstnere har det en stor værdi at komme ud og møde et nordisk publikum, som måske ellers kan være svært at nærme sig pga. sprog- og kulturbarrierer, og blandt publikum var der stor interesse for deres kunst. Ud over kunstnerne deltog fribykoordinatorer fra Sverige, Norge og Danmark for at

oplyse om det vigtige arbejde med fribyer for kunstnere, der er truet på deres ytringsfrihed og deres behov for beskyttelse.

Vi har desuden indledt et samarbejde med de tre skandinaviske kulturmøder. Planen er et samarbejde om fribydeltagelse på *Kulturytring* (NO), *Kulturmødet Mors* i 2025 og *Folk & Kultur* (SE) i 2026, både med henblik på at arbejde på at få flere byer med i fribyordningen og forhåbentlig også at bidrage til, at fribykunstnere kommer til at arbejde andre steder end i de byer/lande, hvor de har fået ophold.

Dansk PENs arbejdsgrupper og netværk

Afrika-netværket:

I oktober 2024 markerede Dansk PEN sit 100-års jubilæum med en bemærkelsesværdig litteraturfestival, der samlede forfattere, forskere og kulturpersonligheder fra Afrika og Danmark. Festivalen, "Dialog med Afrika – PEN Litteraturfestival", fandt sted over tre dage i Aarhus og København i dagene 12.-14. oktober og havde til formål at fremme ytringsfrihed og skabe en dybere dialog mellem kulturer gennem litteraturen.

Festivalens program var fyldt med spændende oplæsninger, samtaler og debatter, hvor centrale temaer inden for afrikansk litteratur blev udforsket. Publikum blev præsenteret for

spørgsmål som: Skal afrikanske forfattere nødvendigvis skrive om kolonitiden? Hvilken rolle spiller koloniale sprog versus lokale sprog i den afrikanske litteratur? Og hvilke udfordringer møder forfattere, der skriver i eksil?

Festivalen havde deltagelse af en række prominente stemmer fra Afrika og Danmark. Den kenyanske forfatter Billy Kahora, tidligere redaktør for det anerkendte litterære tidsskrift *Kwani?*, talte om tendenser i østafrikansk litteratur. Den ugandiske satiriker Kakwenza Rukirabashaija, der nu lever i eksil i Tyskland, delte sine erfaringer som forfatter og fortalte om sine bøger, der har modtaget talrige priser. Fra Ghana deltog professor emeritus og forfatter Kofi Anyidoho samt digteren Gabriel Awuah Mainoo, der optrådte sammen med forsker Anne Green Munk fra Aarhus Universitet.

De danske stemmer var også stærkt repræsenteret. Den somalisk-danske forfatter Qaali Schmidt-Sørensen, der for nyligt havde udgivet bogen *Surviving Judgement Day*, talte om, hvordan flugt og eksil har præget hendes forfatterskab. Digteren Thomas Boberg og sociolog og forfatter Susanne Possing bidrog med oplæsninger, der viste, hvordan danske skribenter kan indgå i dialog med afrikanske perspektiver.

Publikum kunne opleve dybdegående panelsamtaler, hvor forfattere og forskere diskuterede sprogets rolle som bærer af kultur. Diskussionerne berørte også de udfordringer, som forfattere møder i deres arbejde med at bevare lokale sprog og samtidig navigere i globale litterære kontekster. Cathrine Hasse, bestyrelsesmedlem i Dansk PEN og festivalens medarrangør, understregede betydningen af dialog gennem litteratur: "Litteratur er den bedste vej til dialog mellem forskellige kulturer og en hjørnesten i kampen for ytringsfrihed." (<https://www.sameksistens.com/artikler/pen-festival>)

Festivalen var arrangeret i samarbejde med Aarhus Litteraturcenter og Aarhus Universitet og fandt sted på Godsbanen i Aarhus, Dok2 og Trinitatis Kirke i København. Over de tre dage blev der skabt et rum for refleksion og samtale, hvor litteraturen fungerede som en bro mellem kulturer og kontinenter. Festivalen var ikke kun en fejring af Dansk PENs 100-årige historie, men også en opfordring til at styrke forbindelserne mellem Danmark og Afrika gennem kunst og ytringsfrihed. Den blev støttet af Kulturministeriet og Aarhus Kommune.

Dansk PENs Sprognetwork markerede i 2024 den internationale modersmålsdag 21. februar i Dansk Forfatterforening, i samarbejde med Dansk Oversætterforbund. På mødet fortalte Sabine Kirchmeier om arbejdet i det europæiske sprognetwork EFNIL (European Federation of National Institutions for Language <https://efnil.org/>)

Jørgen Chr. Wind Nielsen sidder, ud over i den danske PEN-bestyrelse, også i bestyrelsen for TLRC (PEN International's Translation and Linguistic Rights Committee).

Han deltog i juni måned i det årlige komitéøde, der blev holdt i Inari, Finland, organiseret af finsk PEN. På mødet var der fokus på vilkår og rettigheder for minoritetssprog, bl.a. de samiske sprog. Jørgen repræsenterede desuden TLRC/PEN International på den europæiske oversætterkonference i Strasbourg i 2.-4. oktober, organiseret af CEATL (European Council of Literary Translators' Association), som en del af UNESCO World Book Capital programme.

Dansk PENs Tyrkiet-netværk blev søsat med et arrangement i Dansk Journalistforbund umiddelbart efter det seneste tyrkiske valg. I 2025 ønsker bestyrelsen at give netværket ny luft under vingerne med arrangementer om den tyrkiske presse, journalistikkens muligheder i praksis (hvilke spilleregler gælder) og vækstvilkårene

for unge forfattere og kunstnere under Erdogans regime. Ved Türkiye Annual Advocacy Strategy Meeting i 2024, som Mads Julius Elf deltog i, var ikke mindst de forskellige former for anslag mod journalister på programmet, alt fra strategiske retssager til verbale angreb, censur, fysiske overfald fra politiet og angreb mod journalister hjem.

Æresmedlemmer

En af PENs mest gennemprøvede og succesfulde arbejdsmetoder er at udnævne fængslede eller truede forfattere som æresmedlemmer af et center. Det er et meget konkret arbejde, hvor der kastes lys på en bestemt sag. Det giver det pågældende æresmedlem en stor moralsk støtte at vide, at man ikke er glemt, og i bedste fald kan det medvirke til at få vedkommende frigivet eller frifundet for anklager. Æresmedlemmer vælges ud fra den Case-liste, som PEN opdaterer hvert år, og et æresmedlem har et af PEN-centrets medlemmer som kontaktperson.

Bestyrelsen vil gerne udvide kredsen af æresmedlemmer og opfordrer alle medlemmer af Dansk PEN til at overveje, om de har lyst til at være kontaktperson for et nyt æresmedlem.

International PEN har udgivet en guide til, hvad man kan overveje i valget af æresmedlemmer, og en tjekliste til arbejdet med æresmedlemmer, og sekretariatet vil naturligvis også gerne stå til rådighed med hjælp til at komme i gang.

EGYPTEN

Galal El-Behairy, digter og sangskriver. Den 31. juli 2021 havde Galal El-Behairy afsonet sin dom på tre års fængsel. Fængselsmyndighederne slap ham dog først den 3. august, hvor han blev ført til Kafr Shukur

politistation. Her var han tilbageholdt frem til 15. august. Fra 16. august og tyve dage frem er det uklart hvor Galal opholdt sig. Den 5. september dukkede han op hos den øverste statssikkerhedsadvokat (SSSP), hvor han blev mødt med nye anklager. Anklageren forlangte Galal varetægtsfængslet i 15 dage, nu anklaget for at "udbrede falske nyheder" og for at "slutte sig til en terrorgruppe". Siden da er hans varetægtsfængsling gentagne gange blevet forlænget uden yderligere forklaring. El-Bhairys familie fortæller, at hans helbred er væsentligt forværret på grund af hans fængsling. Galal El-Behairy indledte i sommeren

2023 en sultestrejke, der var tæt på at koste ham livet. Der er ved udgangen af 2023 fortsat ikke afsagt dom, og hans helbred er yderligere svækket på grund af de dårlige forhold i fængslet.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Mille Rode.

Alaa Abd el-Fattah, engelsk-egyptisk forfatter, politisk aktivist og softwareudvikler. Den 29. september 2024 havde Alaa afsonet en dom på fem års fængsel, som han fik i 2019, på opdigtede anklager om at have "udspremt falsk information". Alaa har været tilbageholdt og fængslet flere gange mellem 2006-2019, bl.a. i forbindelse med hans deltagelse i de fredelige protester på Tahrir pladsen i Cairo under det såkaldt Arabiske forår. Da de egyptiske myndigheder

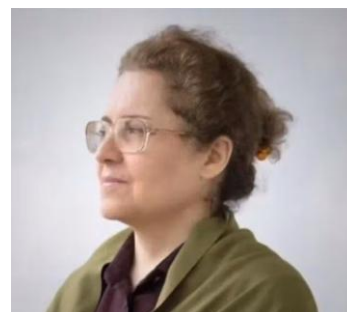

ikke løslod Alaa Abd el-Fattah indledte hans mor, Laila Soueif, der er bosat i London, en sultestrejke, som hun har fastholdt lige siden i håb om at få den britiske regering til at presse meget mere på for at få Alaa fri. Under fængselsopholdet har Alaa skrevet bogen *You Have Not Yet Been Defeated*, der er bragt ud, samlet og redigeret af hans familie og venner.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2023. Kontaktperson: Mille Rode.

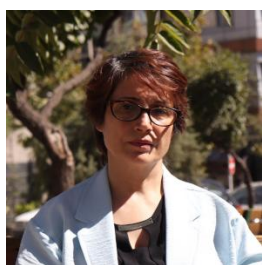
IRAN

Sedigeh Vasmaghi, digter, menneskerettighedsadvokat og kvindesagsaktivist. Hun kom til Sverige som fribyforfatter i 2012 efter at have modtaget dødstrusler. I 2017 rejste hun sammen med sin mand tilbage til Iran, men allerede ved ankomsten til Teheran blev hun arresteret og efterfølgende dømt til fem års fængsel for "propaganda mod regimet" af den iranske revolutionsdomstol. Baggrunden for dommen var den kritik, hun rettede mod myndighedernes voldelige angreb på massedemonstrationerne i Iran i 2016, hvor mange blev dræbt og såret af snigskytter og på klos hold skudt af soldater med maskingeværer.

Fra sin fængselscelle var Vasmaghi blandt de 77 personer, der støttede en protest med krav om at stoppe myndighedernes brutale vold mod demonstranterne i efteråret 2019. Herefter blev der rejst nye sigtelser imod hende og i august 2020, da hendes sag endnu engang skulle for revolutionsdomstolen, nægtede hun at møde op til retssagen, fordi hun mener at sagen burde føres som en åben retssag, så offentligheden kan se, hvad der foregår. I september 2020 fik hun lagt yderligere et år til den dom, hun allerede afsonede. Hun er pt. ude af fængsel, men kan når som helst blive genindsat. Sedigeh Vasmaghi har i mange år været en markant stemme i kampen for bl.a. kvinders rettigheder. Hun har tidligere været medlem af bystyret i Teheran. Hendes første digtsamling, *En bøn om regn*, udkom på farsi i 1989 og på svensk i 2014.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Mille Rode.

Nasrin Sotoudeh, forfatter og advokat. Hun er anklaget for at "spredde propaganda" og "konspirere mod statens sikkerhed". Som advokat har Nasrin i mange år kæmpet mod brug af dødsstraf i Iran og forsvaret kvinders ret til ikke at bære tørklæde. Hun har arbejdet tæt sammen med Nobels fredsprismodtager Shirin Ebadi. Nasrin Sotoudeh blev arresteret i september 2010 og idømt 11 års fængsel og forbud mod at virke som advokat i 20 år. Hun appellerede dommen og fik samme år nedsat straffen til seks års fængsel og ti års frakendelse af retten til at arbejde som advokat. I

slutningen af 2015 blev hun løsladt, men i juni 2018 blev hun arresteret igen på nye anklager, der relaterer sig til "statens sikkerhed". I marts 2019 blev hun idømt ti års fængsel og 148 piskeslag, der blev lagt oveni seks andre anklager, der tilsammen gav hende en dom på 38 års fængsel. Nasrin har været midlertidigt løsladt fra fængsel siden 2021 for at kunne få behandling for alvorlige hjerteproblemer. Hun bor med sin mand og søn i Teheran, men hun kan når som helst blive hentet tilbage til fængslet for at fortsætte afsoningen.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Mille Rode

Narges Mohammadi, iransk aktivist og journalist, født i 1972. Direktør for Defenders of Human Rights Centre (DHRC), grundlagt af menneskerettighedsadvokat Shirin Ebadi, der modtog Nobels Fredspris i 2003. Narges Mohammadi blev arresteret den 10. juni 2010 og fik en dom på 11 års fængsel, som senere ved en appeldomstol blev nedsat til seks år. Anklagerne lød bl.a. på propaganda mod regimet ved at rapportere om brud på menneskerettighederne, samarbejde med Shirin Ebadi og besøg hos politiske fanger i fængslerne. Narges

Mohammadi blev løsladt i oktober 2020, efter at en domstol besluttede at nedsætte hendes straf. Hun havde ved løsladelsen alvorlige covid-19 symptomer, oveni et i forvejen meget svækket helbred. I 2021 fik hun endnu en dom på to et halvt år og 80 piskeslag for sin aktivisme i fængslet. Dommen blev i efteråret 2023 forlænget til sammenlagt 10 år og 9 måneders fængsel plus 154 piskeslag, hvorefter hun indledte en sultestrejke og i januar 2024 blev der føjet yderligere 15 måneder til dommen som følge af hendes protester og aktiviteter i fængslet. I oktober 2023 tildelte Nobels Fredskomiteé årets fredspris til Narges Mohammadi. Prisen blev overrakt ved en ceremoni den 10. december, hvor Narges tvillinger, Kiana og Ali, modtog prisen på vegne af deres mor. Narges blev i starten af december løsladt fra fængslet på grund af alvorlige helbredsproblemer som hun længe var blevet nægtet behandling for. Hun opholder sig for tiden i sit hjem i Teheran, men er ikke løsladt, så hun kan når som helst blive hentet tilbage til fængslet. Vi har ført kampagne for Narges Mohammadi siden 2012 og utallige gange sendt protester og appeller for hendes frigivelse. I januar 2024 udgav Dansk PEN hendes bog *Hvid Tortur*, samtaler med 13 kvindelige fanger. Alt overskud fra salg af bogen går til Narges familie, til dækning af Narges' hospitalsbehandling og advokat.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2014. Kontaktperson: Mille Rode.

Mahvash Sabet, lærer og digter og en af de syv Baha'i-ledere, kendt som *Yaran-i-iran*. Baha'i-samfundet tro har været genstand for systematisk forfølgelse siden den islamiske revolution i 1979. hele gruppen er forfulgt i Iran og deres aktiviteter stort set forbudt. Hun er født 1953, er gift og har to voksne børn, der begge bor i Australien. De syv Baha'i-ledere blev alle fængslet i 2008 og tilbageholdt i over to år, tortureret, sat isolation og nægtet advokatbistand, uden at blive stillet for en dommer. I 2010 blev Mahvash og de øvrige fra gruppen siget for spionage, propaganda mod den islamiske republik, illegal organisering, samarbejde med Israel,

handlinger til fare for landets sikkerhed, korruption og videregivelse af hemmelige dokumenter til en fremmede stat. Nogle af de anklager der kunne føre til dødsstraf, blev siden frafaldet. De nægtede sig alle skyldige, men blev idømt 20 års fængsel. Mahvash Sabet begyndte at skrive digte i fængslet. Hendes første digtsamling udkom på engelsk i 2013. I Dansk PEN fik vi kontakt med Mahvash gennem familien i 2015. I december 2018 kom hun fri efter ti års fængsel. Hun besøgte Dansk PEN sammen med sin søster i februar 2020. De vendte tilbage til Iran og Mahvash fri indtil august 2022, da hun igen blev arresteret og dømt til yderligere 10 års fængsel. Hun afsoner i Evin-fængslet i Teheran, hvor hun også sad sidst. Hun har fået ødelagt sine knæ på grund af tortur og hun er alvorligt syg, men blev i flere måneder nægtet lægehjælp. I januar 2025 blev hendes tilstand yderligere forværret og hun indlagt på hospitalet. Hun er endnu ude af fængslet, men risikerer at blive hentet tilbage når som helst. Vi er i kontakt med hendes datter i Australien der fortæller, at de ikke tror hun ikke vil overleve at komme i fængsel igen.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2014. Kontaktperson Mille Rode

KINA

Gao Yu, journalist, født i 1944. Blev den 24. april 2014 anholdt og senere anklaget for at have lækket et internt og hemmeligt dokument fra kommunistpartiet til udenlandske medier. Gao Yu blev i 2015 idømt syv års fængsel, men fik som følge af dårligt helbred senere samme år lov til at afsone resten af sin fængselsdom i husarrest eller på hospital. Gao Yu blev i april 2019 løst fra sin husarrest, men nægtes fortsat tilladelse til at rejse til Tyskland, som har tilbudt at modtage hende til lægebehandling. Aktuelt ved vi ikke, hvor hun befinder sig, men hun er tilsyneladende aktiv på sin Twitter-konto. Her har hun bl.a. i juni 2020 skrevet, at hendes søn er blevet fyret fra sit job pga. hendes kritiske tweets om Corona-epidemien i Beijing. Gao Yu er stadig meget aktiv på sin twitter-konto og meget kritisk over for regimet. Hun kritiserer bl.a. den

brutale inddæmningspolitik over for Corona: pigtråd til at indhegne potentielle smittede og andre redskaber.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Hanne Marie Svendsen og Connie Bork.

Gulmira Imin, digter og moderator for uighur-websitet Salkin, født 1978. Gulmira Imin blev fængslet 14. juli 2009. Hun blev idømt livsvarigt fængsel for påstået deltagelse i uroligheder Urumqi 5. juli 2009. Ifølge rapporter blev hun udsat for tortur under de indledende forhør og tvunget til at underskrive et dokument, som hun ikke kendte indholdet af.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs

Ilham Tohti, forfatter, økonom og professor på Minzu Universitet i Beijing, født 1969. Ilham Tohti tilhører den etniske gruppe uighurerne og har i 2006 etableret et website, Uyghur Online, som havde til formål at tale uighurnes sag, men også at fremme dialogen mellem uighurerne og Han-kineserne. Han blev fængslet den 15. januar 2014 og senere samme år idømt livsvarigt fængsel for separatisme. Trods ihærdige protester verden over, bl.a. fra EU-parlamentet, er Ilham Tohti stadig fængslet på et ukendt sted. Tohti er blevet tildelt flere priser for sin kamp for demokrati, ytringsfrihed og menneskerettigheder, bl.a. i 2019 EU's menneskerettighedspris, Sahkarov-prisen, som hans datter Jewher Ilham modtog på hans vegne. Ilham Tohti lider bl.a. af hjerteproblemer og risikerer ifølge oplysninger fra RSF at miste livet i fængslet. Siden 2017 har Ilham Tohti været uden kontakt med familie og advokater, og der er sået tvivl om han stadig er i live. I en mail den 1. februar 2024 har Jewher Ilham fortalt, at de kinesiske myndigheder har opsøgt familien og hævdet, at de kunne få lov til at besøge ham, men det vides ikke, om det faktisk er lykkedes. En af udfordringerne er, at familien i Kina nu bor meget langt fra Uighur-regionen, og kun sjældent har mulighed for at rejse dertil. Datteren Jewher Ilham bor i Virginia, USA, og arbejder på mange fronter for at gøre den globale offentlighed opmærksom på uighurnes

og hendes fars sag. Hun udgav i 2022 bogen *Because I have to. The Path to Survival, The Uyghur Struggle*. Hun var medvirkende i og medproducent på den prisbelønnede dokumentarfilm *All Static & Noise* fra 2023. Se mere om filmen på websitet allstaticandnoise.com.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktperson: Marianne Østergaard

Yao Wentian, forlægger fra Hongkong, født ca. 1941. Blev arresteret den 27. oktober 2013, anklaget for smugleri og i maj 2014 idømt en straf på 10 års fængsel. Alt tyder dog på, at fængslingen er politisk motiveret, og at Yao Wentian er kommet i myndighedernes søgelys på grund af sit samarbejde med den eksilerede dissidentforfatter Yu Lie. Yao Wentian har også udgivet flere bøger, der er forbudt i Kina. Yao Wentian lider af en række sygdomme, og han har under fængselsopholdet haft adskillige blodpropper. Yao Wentian står på Reporters Sans Frontières' liste over ti kinesiske journalister og kulturpersonligheder, der på grund af manglende lægebehandling er i fare for at dø under fængselsopholdet, og der er ikke kommet nyt om hans helbred siden november 2017. Yiu-Man-tin/ Yao Wentians familie har anmodet om, at han frigives på grund af helbredsproblemer, men denne anmodning er blevet afslået. Hans fængselsdom på ti år er dog blevet nedsat med otte måneder. Det var forventet at han blev frigivet i februar 2023, men vi har ikke modtaget information om at det skulle være sket.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Hanne Marie Svendsen.

SAUDI-ARABIEN

Raif Badawi (m) blogger og webredaktør, født 1983. Badawi etablerede i 2012 et website "Free Saudi Liberals" og blev i 2013 idømt ti års fængsel og 1000 piskeslag for at have krænket Islam. Oveni fik han forbud mod at forlade Saudi-Arabien i ti år samt en bøde på 1,5 mio. kr. Badawis kone og tre børn har, siden Raif blev arresteret, levet i eksil i Canada og den canadiske regering har givet Raif statsborgerskab. Også Raifs søster Samar (billeder) har været fængslet. Dansk PEN har siden 2014, sammen med

menneskerettighedsorganisationer verden over, regelmæssigt demonstreret og protesteret over dommen. Raif Badawi blev løsladt 11. marts 2022, efter ti års fængsel. Han opholder sig ifølge hans kone fortsat på et sikkert sted i Saudi-Arabien.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Aase Schmidt og Mille Rode.

FRIGIVET:

Ashraf Fayadh, saudiarabisk digter, filmmand og kunstner af palæstinensisk oprindelse, Født 1980. Fayadh blev arresteret i 2013 efter at han havde haft en diskussion på gaden med en mand, der efterfølgende meldte ham til det religiøse politi. Han blev løsladt, men i januar 2014 blev han arresteret igen og anklaget for apostasi (frafald fra islam), og for upassende forhold til kvinder, baseret på billeder, politiet fandt på Fayadhs telefon. Anklagerne havde formentlig forbindelse til en digtsamling, Ashraf Fayadh fik udgivet i Libanon i 2008. Anklagen for apostasi byggede alene på vidneudsagn fra den mand, Fayadh tidligere havde været i diskussion med, samt de to politifolk, der havde anholdt ham. I 2015 blev han idømt dødsstraf, men i 2016 blev dommen ændret til otte års fængsel og 800 piskeslag. Ashraf Fayadh blev uventet løsladt i august 2022. Vi har ingen oplysninger om, hvor han opholder sig.

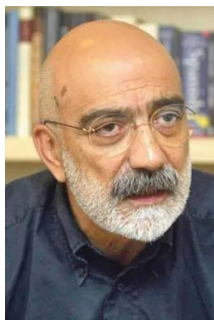
Æresmedlem af Dansk PEN fra 2015. Kontaktperson: Mille Rode.

TYRKIET

Osman Kavala (m), forlægger, filantrop, borgerrettighedsforkæmper, menneskerettighedsaktivist, opr. økonom, født 1957. Siden militærkuppet i 1980 har Kavala været stærkt engageret i sociale og kulturelle initiativer i Tyrkiet. Med det formål at bidrage til landets demokratiserings- og civiliseringsproces var han i 1983 med til at grundlægge İletişim Yayınları (İletişim Publishing House), der i dag er et af Tyrkiets største forlagshuse for forskningsformidling, nonfiktion og fiktion. Som grundlægger af gruppen Anadolu Kültür står Kavala bag en lang række projekter for kulturel diversitet og åben kunst- og kulturdebat, herunder fx en række workshops for fængslede. I dag er Kavala selv fængslet på falske anklager om, at han skulle stå bag de såkaldte Gezi-Park-protester i Tyrkiet i 2013, en bevægelse, der efterhånden bredte sig og indbefattede ikke færre end 3,5 mio. borgere oven på en beslutning om at ombygge en naturpark til et indkøbscenter. For sin påståede rolle i den folkelige protest blev Kavala arresteret den 18. oktober 2017. Han blev frikendt den 18. februar 2020, men straks dømt på ny, nu for spionage, i en appeldom. I februar 2022 førte Det Europæiske Ministerråd sag mod Tyrkiet for ikke at bøje sig for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols frifindelse af Kavala tilbage i 2019. I 2023 blev Kavala tildelt Václav Havel Human Rights Prize. I 2024 er en ny henvendelse fra Kavalas juridiske team blev rettet til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og den har stilet krav om svar fra den tyrkiske regering. Regeringens respons kom i september 2024 med et forsvar for den tyrkiske anklagers upartiskhed. Kavala sidder fortsat i fængsel med en livstidsdom.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2024. Kontaktperson: Mads Julius Elf

Ahmet Altan (m) journalist og forfatter, født i 1950. I avissammenhæng har han arbejdet både som reporter, udlandsredaktør og senest i fem år som chefredaktør på dagbladet Taraf, hvor han stoppede i september 2012. Siden har han især haft fokus på sit forfatterskab og udgivet både fiktion og essays.

Ahmet Altan blev arresteret den 10. september 2016 og blev den 16. februar 2018 idømt fængsel på livstid uden mulighed for prøveløsladelse. Livstidsdommen blev siden ændret til to domme på henholdsvis fem år og seks måneder og en dom på ti et halvt år.

Altan regnes for en af Tyrkiets store intellektuelle, og i Vesten er han især kendt som en markant journalist, men hans romaner og essays har været bestsellere i Tyrkiet siden 1980'erne. I efteråret 2018 udkom en ny essay- og erindringsbog fra fængslet. Den udkom på dansk på Forlaget Underskoven i 2019 med titlen: *Jeg kommer aldrig til at se verden igen*. I april 2021 blev Ahmet Altan mod forventning pludselig løsladt, men sigtelserne mod ham blev fastholdt. I juni 2023 var Ahmet Altan og hans medanklagede kolleger, journalisterne Nazlı Ilıcak, Yakup Şimşek og Fevzi Yazıcı, der tidligere havde fået dele af deres dom omstødt ved en appelret, igen for retten. I første omgang fastholdt dommeren de anklagedes forbud mod at forlade Tyrkiet. I februar i år blev sagen genoptaget, og Ahmet Altan blev sammen med Ilıcak og Fevzi Yazıcı dømt skyldig i "støtte af en terrororganisation uden selv at være medlemmer af den". De blev alle idømt fængselsstraffe, men på grund af alder blev det ændret til udrejseforbud og jævnlig kontrol hos politiet.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2018. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Connie Bork og Hanne Marie Svendsen.

Muharrem Erbey (m) advokat i menneskerettighedssager i det sydøstlige Tyrkiet og forfatter til adskillige artikler om kultur og menneskerettigheder samt udgiver af tyrkiske og kurdiske fortællinger. Som advokat har Erbey bl.a. ført sager ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og han har modtaget den fornemme franske pris Ludovic-Trarieux International Human Rights Prize 2012. Erbey blev arresteret i december 2009 og bl.a. anklaget for at ydmyge den tyrkiske stat i taler holdt i udenlandske parlamenter, for at være advokat for Diyarbakirs borgmester, Osman Baydemir, for frivilligt at følge en række anti-terror retssager, for at udtale sig til Roj TV – plus yderligere en stribe af absurde anklager. PEN mener, at samtlige anklager er politisk motiveret, og at han blev tilbageholdt på grund af den påståede forbindelse med kurdiske politiske partier. Erbey sad i mere end fire år (1.570 dage) uden dom i detentionsfængslet i Diyarbakir, men blev løsladt i april 2014. Sigtelserne mod ham blev dog opretholdt. Samme år modtog han Svensk PENs Tucholskypris. Den 28. marts 2017 blev Erbey idømt seks år og tre måneders fængsel for medlemskab af en ulovlig organisation. Dommeren lod ham gå, bl.a. fordi han allerede havde siddet fængslet i mere end fire år, men anklageren ankede afgørelsen. Erbey tabte appelsagen i 2019. Højesteret stadfæstede dommen på 6 år og 3 måneder. I praksis kom han kun til at sidde i fængsel en dag og er nu på fri fod, men skal melde sig på den lokale politistation 4 dage om ugen. I to år må han ikke arbejde som advokat. Til gengæld har han brugt tiden til at skrive en roman.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2013. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs og Connie Bork.

Ahmet Şık (m) journalist og politiker, født 1970. Han blev arresteret i marts 2011 og anklaget for medlemskab af og støtte til Ergenekon – en væbnet terrororganisation, der planlægger kup mod den tyrkiske stat. Den 12. marts 2012 blev han løsladt, bl.a. efter internationalt pres, men sigtelserne blev opretholdt. Den 20. november 2016 blev Ahmet Şık imidlertid fængslet igen – nu sigtet for at sprede propaganda for adskillige terrororganisationer, og i november 2019 blev der rejst nye, alvorligere sigtelser mod ham, stadig knyttet til terrorparagrafferne. Skønt disse sigtelser er opretholdt, er han i dag på fri fod og medlem af det tyrkiske parlament.

Ahmet Şık har været æresmedlem af Dansk PEN siden 2012. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs

Deniz Zarakolu (m) forfatter og oversætter, søn af Ayşe Nur Zarakolu og Ragıp Zarakolu (tidligere også æresmedlem af Dansk PEN), begge forlæggere og menneskerettighedsadvokater. Deniz Zarakolu har bl.a. udgivet bøger om den politiske filosof Thomas Hobbes og om Tyrkiets retsvæsen. Han blev arresteret den 7. oktober 2011 i sit hjem i Istanbul som led i en bølge af arrestationer af intellektuelle med bånd til det pro-kurdiske Freds- og Demokrati-Parti (BDP). Han blev varetægtsfængslet og anklaget for ledelse af både en væbnet organisation (iflg. straffeloven) og en terrororganisation (iflg. anti-terrorloven). PEN er overbevist om, at det er falske anklager, og at han ikke har forbindelse til hverken terrorisme eller voldelige aktioner. Deniz Zarakolu blev frigivet den 27. marts 2014, efter to et halvt års varetægtsfængsling, men anklagerne mod ham

er opretholdt, og han risikerer 6-12 års fængsel, hvis han dømmes. Deniz Zarakolu har dog ikke haft problemer med de tyrkiske myndigheder de seneste år.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2013. Kontaktpersoner: Joan Schmidt, Connie Bork og Hüseyin Duygu.

Året kort

JANUAR

9. Nytårskur med tale af den færøske forsker og forfatter Heini í Skorini

FEBRUAR

20. demonstration ved den britiske ambassade mod udlevering af Julian Assange

21. International Modersmålsdag, arrangement i Dansk Forfatterforening i samarbejde med Dansk Oversætterforbund.

MARTS

13. Suzanne Brøgger i samtale med Mads Julius Elf efterfulgt af den ordinære PEN-generalforsamling

MAJ

2. Dansk PENs nye hjemmeside gik i luften. Hjemmesidegruppe: Marianne Østergaard, Lone Theils, Mads Julius Elf og Mille Rode

7. maj til 7. juni Udstilling Forbudte Bøger i Nørrebrohallen

27. Censur eller hensyn? Politikens foredragssal Mads Julius Elf i samtale med Kim Fupz Aakeson, Lone Theils, Elin Algreen-Petersen og Simon Pasternak

28. Grænser for Kunstnerisk ytringsfrihed? Borups Højskole med Augusta Atla, Moussa Mchangama, Dennis Meyhoff Brink, Charlotte Broman Mølbæk, Steffen Larsen og ordstyrer Christoffer Emil Bruun.

29. Historieskrivning som propaganda. Tale ved kulturborgmester Mia Nygaard og hovedtale ved Olga Bubich, der også deltog i en efterfølgende panelsamtale sammen med Slovensk PENs præsident Tanja Tuma, CEO for Utøya 2011-2023 og nu generalsekretær i Norsk PEN Jørgen Watne Frydnes, udgiver af Moscow Times/Amsterdam Alexander Gubsky. Mads Julius Elf holdt indledningstale og var moderator.

30.-31. ICORNs internationale generalforsamling, Mille åbnede generalforsamlingen på Kbh. rådhus

31. Møde mellem nordiske PEN-centre. Mads Julius Elf, Mille Rode og Marianne Østergaard mødte repræsentanter fra Norsk PEN, Svensk PEN og PEN Finland

31. Mohammadou Slahi og Larry Siems, samtale om Guantanamo Dagbog i Gloria biograf.

JUNI

2. Turkey Annual Advocacy Strategy Meeting – Dansk PEN deltog ved Mads Julius Elf

4. Samtale på Nørrebro Bibliotek med Trine Uldall om hendes specialeprojekt om forfattere i eksil

12. Reception ifm. udgivelse af fribyforfatter Murshida Zamans bog

13. Folkemøde på Bornholm, Mille Rode var ordstyrer for PENs samtale om kunstnerisk ytringsfrihed på ArtPolitico's scene med deltagelse af Augusta Atla, Dennis Meyhoff Brink, Steffen Larsen og Stephanie Caruana.

AUGUST

11. Verden er fuld af veje, Michael Svennevigs festivalafslutning i gårdhaven med indslag af Frederic

Gonzalez-Knudsen, Linne Windfeldt Valling Rasmussen, Anne Zenon, Hans Henrik Rasmussen, Ingrid & Aldo Trantum Velásquez & Ole Bundgaard, Jim Højberg, Birte Kont, Murshida Zaman & Cindy Lynn Brown, Benedicte Riis/Tante Andante, Jesper Lützhøft, Jakob Hero, Anne Nielsen, Knud Vilby og Thulla

15. Bogreception: Religionskritikken i Danmark. Forfatterne Mikael Rothstein og Olav Hammer i samtale med Mads Julius Elf.

22.-24. Kulturmøde på Mors med fribykunstnerne Doaa Kamel (Palæstina), Yasmine El Baramawy (Egypten), Hayat Al-Sharif (Yemen), Arya Aramnejad (Iran) akkompagneret af Nicholas Kingo. Arrangeret af Dorthe Lykkegaard og Mille Rode i samarbejde med Svenske ICORN og Norsk PEN.

25. I anledning af Ukraines Uafhængighedsdag holdt Mads Julius Elf tale ved et arrangement i Ukraine House.

SEPTEMBER

9. Sønderho Salon på Fanø om Iran ved Mille Rode samt oplæsning af Puk Qvortrup, Linda Karen Prahls og Anna Klahn.

24.-27. PEN Kongres i Oxford, deltagere var Mads Julius Elf, Cathrine Hasse, Jørgen Chr. Wind Nielsen, Charlotte Engberg, Marianne Østergaard og Mille Rode.

OKTOBER

7. Er Gaza tabu? Paneldebat i kantinen på Dagbladet Information med Morten Hesseldahl, Sarah Arnd Linder og Mikkel Bolt. Mads Julius Elf og Mille Rode var ordstyrere.

12.-14. Dialog med Afrika – i Aarhus og København med deltagelse af Billy Kahora, Kakwenza Rukirabashaija, Kofi Anyidoho, Qaali Schmidt-Sørensen, Anne Green Munk, Gabriel Awuah Mainoo, Helen Atawube Yitah, Thomas Boberg, Susanne Possing, Trine Andersen, Jørgen Chr. Wind Nielsen og Cathrine Hasse.

NOVEMBER

1.-3. PEN på Bogforum. Blandt de optrædende på standen var Niels Frid-Nielsen, Annette Wolgenhagen Godt, Susanne Possing, Peder Frederik Jensen, Thomas Hoffmann, Niels Ivar Larsen, Sally Altschuler, Leif Lønsmann, Asef Soldanzadeh, Philip Larsen, Dan Ringgaard, Morten Søndergaard, Charlotte Engberg, Lotte Kirkeby, Mads Julius Elf, Trisse Gejl, Murshida Zaman, Cindy Lynn Brown, Mille Rode, Mikael Rothstein, Olav Hammer, Anette Thede, Anders Jerichow og Erik Trigger Olesen

DECEMBER

3. Breve til fængslerne: traditionen tro var der æbleskiver og brevskrivning i Dansk Forfatterforening, hvor PENs og forfatterforeningens medlemmer skrev hilsner til fængslede forfattere og/eller deres familier i Belarus, Kina, Cuba, Egypten, Eritrea, Indien, Iran, Italien, Marokko, Peru, Filippinerne, Rusland, Tyrkiet og Vietnam. Introduktion ved Mille Rode.

Medlemmer

Bestyrelsen har i de seneste år arbejdet hårdt på at øge foreningens medlemskreds, ikke mindst vil vi gerne se flere yngre medlemmer. Foreningen havde ved årsskiftet 452 medlemmer. Ambition er stadigvæk at nå op over 500 medlemmer. Det ville være dejligt, hvis vi kunne få flere engageret i opgaven. Derfor gentager vi: Hvis I kender nogen der ikke er medlemmer, men som I mener måske burde være det, så sig endelig til.

I kan enten give sekretariatet besked, eller I kan foreslå, at de selv henvender sig. Med den nye hjemmeside

er det blevet meget enkelt – både at tilmelde sig som modtager af nyhedsbrevet og at anmode om medlemskab af PEN: <https://danskpen.dk/medlemskab/>

Vi har i 2024 sagt farvel til flere gode og trofaste medlemmer af Dansk PEN, Poul Villaume, Peter Poulsen og Nils Beck. Sidste sommer mistede vi desuden efter længere tids sygdom Jens Lohmann, der ud over mange års medlemskab af PENs bestyrelse og tidligere medlem af PEN Internationals Search Committee, ikke mindst har lagt et kæmpestort engagement, uendelige mængder af tid, energi og hjerteblod i PENs Writers in Prison arbejde, i støtte til og solidaritet med Latinamerikanske PEN-centre. Både i PEN international, hvor han havde mange nære venner, og naturligvis i Dansk PEN, er Jens savnet og vil blive husket.

Støttekredsen:

Støttekredsen blev i sin tid etableret med henblik på, at forlag, foreninger, virksomheder mv. gennem medlemskab kunne indgå i et samarbejde med PEN og bidrage økonomisk til foreningens arbejde, men støttekredsen har hele tiden og i høj grad OGSÅ været for enkeltpersoner, der sympatiserer med foreningens formål og arbejde, men som ikke umiddelbart ser sig selv som en del af målgruppen for et regulært medlemskab.

Dansk PENs støttekreds i 2024

Gyldendal
Dansk Journalistforbund
Forlæggerforeningen
Gutkind
Lindhardt & Ringhof
People's Press
Forlaget Multivers
U Press
Per Nørhaven A/S
Aarhus Universitetsforlag

- samt en række enkeltpersoner

Det er vigtigt at understrege, at bestyrelsen tolker foreningens vedtægter om almindeligt medlemskab ganske bredt. Det er fx ikke afgørende, at man er *skrivende*. Som medlem af PEN kan man sagtens være bibliotekar, arbejde med film, tv- og radio, være blogger, web-, reklame-, forlags-, eller kommunikationsmedarbejder mv.

Det er heller ikke afgørende, at man beskæftiger sig med poesi eller skønlitteratur, det kan akkurat lige så vel være kunst, politik, journalistik, økonomi, forskning eller alle mulige andre fagområder, man har interesse i eller har specialiseret sig indenfor.

Vedtægternes forældede bestemmelse om, at man skal have bopæl i Danmark, stiller bestyrelsen i år et forslag om ændre. Mange forfattere og andre har bosat sig i udlandet, men har stadigvæk en stærk tilknytning til og måske også deres primære publikum i Danmark. De er naturligvis også meget velkomne som medlemmer af PEN.

Er man truckfører, medicinaldirektør eller kommunal embedsmand, så er man måske ikke akkurat i målgruppen for et medlemskab af PEN. Til gengæld er man mere end velkommen som medlem af PENs Støttekreds. Kredsens medlemmer inviteres til foreningens åbne arrangementer, og de modtager vores nyhedsbreve. Desuden bestemmer de selv størrelsen på det beløb, de vil støtte PENs arbejde med, blot forpligter de sig til at støtte med et fast, årligt beløb.

Bestyrelsen i 2024

På sidste generalforsamling blev Peder Frederik Jensen valgt ind i bestyrelsen, men desværre måtte han kort efter trække sig igen, da det viste sig at være uforeneligt med hans familiære forpligtelser.

Bestyrelsen har afholdt 8 møder i 2024.

TAK for opbakning og støtte

Foreningen har i 2024 modtaget god støtte til arbejdet fra private og offentlige fonde, fra kommuner og fra foreninger. Støtten er givet til arrangementer, kampagner og andre indsatser der skal sikre, at Dansk PEN er rustet til fremtiden.

Bestyrelsen vil hermed rette en varm tak til alle, der har bidraget økonomisk, såvel som på anden måde, til Dansk PENs arbejde i 2024.

I november fik Dansk PEN og Mille Rode tildelt den ærefulde Nairobi pris, der i 2024 blev uddelt for sidste gang. Nairobi klubben besluttede tidligere på året at nedlægge sig selv efter 48 år. Læs et lille uddrag af Ole Reitovs motivering her: <https://globalnyt.dk/de-sidste-vindere-af-nairobi-prisen-er-fundet/> Vi har opfordret klubbens medlemmer til at fortsætte arbejdet under Dansk PENs paraply. Nairobi klubbens medlemmer skal være så velkomne.

**AAGE OG JOHANNE
LOUIS-HANSENS
FOND**

—
**HOFFMANN & HUSMANS
FOND**
—

**Statens
Kunstfond**

POLITIKEN-FONDEN

**AARHUS
KOMMUNE**

**NORDISK
KULTURFOND**

**Nordic
Culture Point**

